

»HOMO U JISTRO« – ŽE PETO LETO

NINA LUŠA

21. novembra 2009 so v organizaciji Društva prijateljev mladine Koper že 5. leto potekale mladinske delavnice *Homo u Jistro*. Namenjene so mladim, starim od 10 do 18 let, iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Tokrat so potekale v Slovenskem društvu Barkovlje v Trstu, medtem ko so bile v preteklih letih v Šmarjah, Dekanih, Marezigah in Bujah na Hrvaškem.

Delavnice vedno temeljijo na plesnem in glasbenem istrskem ljudskem izročilu, vsako leto pa se priključi tudi kakšna druga delavnica, kot npr. kuharska (peka *kroštol*), likovna (izdelava istrskega *kažuma* iz gline) in druge. Hkrati šola gostiteljica ponudi še spremljevalni program, kot so ogledi različnih muzejev, nastop šolske gledališke skupine, predstavitev istrske oblačilne dediščine ... Cilj delavnic je približanje nekdanje istrske kulture mladini in hkrati njihovim staršem in vaščanom.

Letos se je brezplačnih celodnevni delavnic udeležilo okoli 40 otrok iz osnovnih in srednjih šol mestne občine Koper, Izola in Lucija ter Osnovne šole Mate Balota iz Buj in Osnovne šole iz Barkovelj ter prek 25 mentorjev in spremljevalcev. Začetni kulturni program je povezovala predstavnica Društva prijateljev mladine Koper in vodja tega projekta Metka Kovač. Besedo je predala poznavalki istrskega izročila upokojeni učiteljici Viktoriji Štromar, ki je otrokom predstavila pomen izročila, narečja Istre ter druge posebnosti in zanimivosti iz nekdanjega življenja Istranov. Doživeto je povedala zgodnico *Aluminijast lončič*, ki jo je kot otrok slišala od svoje matere. Isto zgodnico je v svojem narečju predstavila učiteljica Sonja Buljevič iz Osnovne šole Mate Balota iz Buj. Svoje narečje so kot domačini izvirno predstavili otroci iz Barkovelj, in sicer ob priložnosti in neposrednem prikazu predmetov, ki so jih ostali udeleženci morali poimenovati (*Kaj je krčul? Kaj pa žlafadur? Kdo ve, kaj je garžet? Pa bergješe? Veste, kaj je feču? ...*). Povabljeni Šavrini anka Šavrinke so se prelevili v učence vaške istrske šole in humorno pokazali, kakšno je bilo življenje v šoli pred več desetletji.

Po uvodnem delu in sladki malici so se otroci razdelili v skupine. Vključili so se v glasbeno delavnico pod vodstvom Marina Kranjca, kjer so se naučili zaigrati istrsko pesem *Jes ti ben kupila*, ples *balun* in polko *špašel*. Plesno delavnico istrskih plesov sva po kosilu vodila Nina Luša in Davor Jerman. Otroci so z nunlcami zaigrali *Moja mati kuba kafe*, zaplesali ples *rašpa, setepaši* in *cotič*. Delavnico pletenja košev je vodil Kostantin Radoslav, v delavnici izdelovanja istrskih glasbil pod vodstvom Guerina Kotrleta, pa so otroci izdelali *piskalič* in *nunlce*, na katere so ob koncu delavnic tudi zaigrali.

Dogajanje so budno spremljali, fotografirali in zapisovali otroci foto-video novinarskega dokumentiranja pod vodstvom Davorja Jermana, Metke Kovač in Nine Luša. Med odmorom so si ogledali grad Miramare v Trstu.

Delavnice so se končale s predstavitvijo vseh skupin in podelitvijo priznanj za sodelovanje. Starši in krajanje Barkovelj so prišli gledat nastop otrok in z navdušenjem spremljali, česa vse so se v enem dnevu naučili. Udeležencem je bil podeljen ob tej priložnosti pripravljen slovarček narečnih istrskih izrazov, ki bo v naslednjem letu dopolnjen še z beneškim narečjem ter narečji iz okolice Buj in Barkovelj.

V delavnicah *Homo u Jistro* sodelujem vseh pet let. Čeprav je pobudnik Društvo prijateljev mladine in ne folklorno društvo, so plesne in glasbene delavnice zelo uspešne in vsako leto dobro obiskane. Le zakaj ne bi svojega znanja delili z drugimi? Marino Kranjac, ki se z istrsko glasbo ukvarja poklicno, vodi glasbene delavnice po obalnih osnovnih šolah in je ustanovitelj istrske glasbene skupine Vruja, Davor Jerman, plesalec, harmonikar in pevec pri FD Val Piran, in jaz, vodja otroške folklorne skupine v Osnovni šoli Koper in odrasle skupine Val Piran, smo ponosni na to, da svoje znanje in izkušnje delimo s tistimi, ki si to želijo.

Obalne šole se srečujejo z velikim pomanjkanjem tovrstnih dejavnosti, redke imajo svojo otroško folklorno ali glasbeno skupino. Malo je strokovnih delavcev, ki bi se bili pripravljene ukvarjati s folklorno dejavnostjo, zato imajo delavnice tudi poslanstvo navdušiti učitelje, da bi se začeli izobraževati o ljudskem izročilu in ga poustvarjati na svoji šoli. Hkrati na narodno mešanem območju navajajo k strpnosti in pripomorejo k sodelovanju v skupnih mednarodnih projektih. Kultura nima nikakršnih meja. In tako naj ostane tudi v prihodnje.

Utrinka z delavnic. (Foto: iz arhiva Nine Luša, Barkovlje pri Trstu, 21. 11. 2009.)